

Asia: VN/29126/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta ja asetusluonnoksista lausuntokoosteen laatimista varten

Ympäristöministeriö

Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua muutoksista. Esityksellä pantaisiin Suomessa täytäntöön niin kutsutun teollisuuspäästädirektiivin (IED) muutokset.

Kuntaliiton lausunto:

Kuntien omistamat direktiivilaitokset

Kunnilla ja kuntien omistamilla yhtiöillä on paljon muun muassa erityyppisiä jäte-, yhdyskuntajätevesi- sekä energialaitoksia. Direktiivin edellyttämät muutokset vaikuttavat myös näiden laitosten kannattavuuteen ja toimintaedellytyksiin.

Ilmastonmuutoksen torjunta

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmään (7 kohta) lisätään ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen yhteyteen ”mukaan lukien ilmastonmuutoksen torjunta”

Määritelmän sanamuoto on kielellisesti sekava ja sen sanamuotoa voisi selventää. Tavoite sinällään on kannatettava ja siihen voisi lisätä myös luontokatoa estävät toimet.

Toimivalta eläinsuojien yhteydessä

Direktiivin soveltamisalan laajentamisen myötä uudistettu teollisuuspäästödirektiivi kattaisi suuremman määrän eläinsuojia. Lisäksi komissio tulee antamaan päätöksen eläinsuojia koskevista toimintasäännöistä, jotka koskisivat teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan kuuluvia eläinsuojia. Ehdotuksessa teollisuuspäästödirektiivin piiriin siirtyvät eläinsuojat siirrettäisiin valtion lupamenettelyyn, kun niiden toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten olisi perustuttava toimintasääntöihin.

Kuntaliitto kannattaa toimivallan siirtoa direktiivilaitosten osalta. Yleisesti ottaen kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset voisivat olla myös toimivaltaisia näiden eläinsuojien osalta, mutta direktiivilaitoksia koskevan menettelyn tuominen, vaikkakin eläinsuojien osalta supistettuna, kuntien ympäristöhallintoon voisi aiheuttaa joillekin yksittäisille kunnille kohtuuttomia tarpeita toiminnan resurssoinnin ja siihen liittyvien kustannusten kannalta.

Eläinsuojien toimivallan muuttumista koskeva siirtymäsäännös on joltain osin sekava. Olisi hyvä selventää toimivallan siirtämisen ajankohtaa sekä vanhojen että uusien toimintojen osalta.

Kriisipoikkeus

Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvaan sääntelyyn esitetään uutta tilapäistä poikkeusta päästö- ja ympäristötehokkuuden raja-arvoihin. Poikkeus koskee erilaisia kriisitilanteita, joihin toiminnanharjoittajat tai jäsenvaltiot eivät voi vaikuttaa.

Kuntaliitto ehdottaa, että myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille säädetään mahdollisuus antaa rajatuissa kriisitilanteissa määräaikaista poikkeuksia lupamääräyksiin tai toiminnanharjoittajia sitoviin raja-arvoihin.

Ehdotus uudeksi ympäristönsuojelulain pykäläksi:

123 b §: Poiketen siitä, mitä tässä laissa tai lain perusteella säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi asettaa lievempiä tilapäisiä lupamääräyksiä tai päästöjen raja-arvoja tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa, joihin toiminnanharjoittaja ei voi vaikuttaa. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, että se ei aiheuta 49 §:ssä tarkoitettua kiellettyä seurausta ja toiminnanharjoittaja on toteuttanut kaikki ympäristön pilaantumista vähentävät kohtuulliset toimenpiteet. Poikkeus voidaan myöntää vain silloin, kun poikkeuksellinen tilanne johtaa vakaviin häiriöihin tai puutteeseen

- 1) energiantoimituksissa, jos energian toimitus- ja huoltovarmuuteen liittyy erittäin tärkeä yleinen etu;
- 2) materiaaleissa tai laitteissa, jotka ovat toiminnanharjoittajan kannalta välttämättömiä yleisen edun mukaisten toimintojen suorittamiseksi; tai
- 3) olennaisissa materiaaleissa tai laitteissa, kun toiminnan tuotanto korvaa niiden puutetta tai häiriötä kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeus voidaan myöntää toiminnanharjoittajan ilmoituksen perusteella, mikä sisältää haettavan poikkeuksen perusteet ja toimenpiteet ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoituksen johdosta

tehtävä päätös ja annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ehkäisemisestä ja tarkkailusta poikkeusta koskevassa päätöksessä.

Poikkeus voidaan myöntää enintään kolmeksi kuukaudeksi tai, jos poikkeuksen myöntämisen edellytykset ovat edelleen olemassa, poikkeusta voidaan jatkaa enintään kolmella kuukaudella. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava olennaisista muutoksista poikkeuksen perusteissa viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on peruutettava poikkeus viipymättä, kun toimitusedellytykset ovat palautuneet taikka energiatoimituksille, materiaaleille tai laitteille on saatavilla vaihtoehto.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä, tekemisestä ja käsittelystä sekä päätöksen sisällöstä.

Jätevesien puhdistaminen

Toiminnanharjoittajan tulee varmistaa jätevedenpuhdistamon toiminnanharjoittajalta, että epäsuorat päästöt eivät vaaranna jätevedenpuhdistamon toimintaa ja että se on suunniteltu ja varustettu vähentämään pilaavien aineiden päästöjä veteen. Tämän veloitteen noudattamisen varmistaminen on katsottu tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa ympäristölupa-asian käsittelyn yhteydessä lausuntomeneteltyllä. Ehdotuksesta ei selviä, mihin pykälään tämä lausuntomenettely viittaa.

Toiminnan keskeyttäminen

Kuntaliitto kannattaa ympäristönsuojelulakiin ehdotetun toiminnan keskeyttämissäännöksen laajentamista tilanteisiin, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu toistuvasti vaaraa ihmisten terveydelle tai huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle eikä viranomaisen määräyksiä ole noudatettu. Toinen mahdollisuus keskeyttää toiminta perustuu ilmeisesti tilanteeseen, jossa toiminnanharjoittaja ei ole korjannut toimintaa tarkastusmuistiossa annetun huomautuksen johdosta. Keskeyttäminen tällaisessa tilanteessa vaikuttaa aika kovalta hallintotoimelta. Tulisi ehkä harkita jatkovalmistelussa, että tulisiko tämä mahdollisuus poistaa tai esimerkiksi korvata seuraamusmaksumenettelyllä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu

Johtava juristi

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 5–67 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 72–82 a § sekä niiden perusteluihin (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 85 a–85 c § sekä niiden perusteluihin (tietopalvelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 110 a–110 e § sekä niiden perusteluihin (direktiivieläinsuojat)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 123–212 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälään 232 b § ja siirtymäsäännöksiin sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne vaikutusarviointeihin (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

-

Muut kommenttinne hallituksen esityksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotettuihin muutoksiin

-

Kommenttinne ehdotettuihin muihin asetusmuutoksiin: valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta, valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta ja valtioneuvoston asetus titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista

-

Menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan: hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty, kyseiset eläinsuojat siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin, jolloin menettely olisi yhdenmukainen kaikille teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalassa oleville eläinsuojille. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla kyseisten eläinsuojien jääminen kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin tai kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien siirtäminen valtion ilmoitusmenettelyn piiriin. Mikä olisi teidän kantanne asiaan ja perustelut kannallenne?

-

Nurmikolu Marko

